

Utorak, 30. oktobar 2007
Svedok Pjeter Shala
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 14.25 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Dobar dan svima. Hvala vam gospodine sekretare. Pre nego što počnemo Pretresno veće bi želelo da donese jednu odluku. Reč je o odluci o 10. podnesku Tužilaštva za svedočenje putem video veze. Dana 29. oktobra 2007. godine Tužilaštvo je predalo podnesak radi svedočenja putem video veze i kako bi se uspostavile zaštitne mere za svedoka, koji je do tada bio predmet molbe po Pravilu 92 bis. Molba za zaštitne mere biće predmet posebne odluke, koju će doneti Pretresno veće. Pošto odluka o ovom pitanju još uvek nije doneta, Pretresno veće neće pominjati svedoka po imenu. Kada je reč o svedočenju putem video veze Tužilaštvo iznosi argumentaciju da je svedok poodmaklih godina i ima zdravstvenih poteškoća, uključujući i slabo srce. Svedok tvrdi da bi izlaganje stresu za njega bilo opasno, a da, s obzirom na svoje godine i zdravstveno stanje, nije u mogućnosti da putuje. Odbrana se ne suprotstavlja, ne ulaže prigovor na ovu molbu. Iako Tužilaštvo nije predalo bilo kakve medicinske dokumente kojima bi podržalo svoju molbu, Pretresno veće je zaključilo, na osnovu pruženih informacija, da bi putovanje u Hag radi svedočenja izazvalo određenu neugodnost i zdravstveni rizik za svedoka. Pretresno veće takođe smatra da je očekivano svedočenje dovoljno važno i da je način svedočenja u skladu sa pravo, optuženih da se suoče sa svedokom. Pretresno veće stoga smatra da jeste u interesu pravde da svedoka sasluša putem video veze. Time se, dakle, podnesak odobrava. A ovim se završava odluka Pretresnog veća. Gospodine Emmerson imate reč.

ADVOKAT EMMERSON: Pitam se da li bih mogao na kratko da vam se obratim, pre nego što svedok bude uveden. Želeo bih da pokrenem jedno ili dva pitanja koja su već pokrenuta kada je svedok trebalo da bude pozvan poslednji put. Koliko sam ja shvatio, nisu tražene zaštitne mere za ovog svedoka, pa ću ja koristiti njegovo ime. On se zove Petar Shala i, kao što je poznato Pretresnom veću, on se imenuje u Optužnici kao, prema navodima Tužilaštva, jedan od učesnika u onome što se tvrdi da je udruženi zločinački poduhvat i on snosi odgovornost za sva krivična dela koja se navode u Optužnici, a takođe se pominje i u kontekstu toga da je učestvovao u ovim krivičnim delima. U razgovorima koji su sa njim vođeni dok je bio osumnjičen, on je to, pak, poricao. Mi smo ovako sada shvatili stanje stvari. Tužilaštvo tvrdi da je gospodin Shala direktno učestvovao u dva zločina koja se navode u Optužnici. Reč je o tačkama Optužnice 33 i 34, otmica svedoka broj 30 i još jednog, a jedna od podtački Optužnice, u tački 32, jesu navodi o kidnapovanju i ubistva Zdravka Radunovića. U onim razgovorima koji su sa njim vođeni u svojstvu osumnjičenog, najpre 2005. godine, a potom u razgovoru koji je vodio gospodin Di Fazio, 2007. godine, svedok je ovo porekao. To je, dakle, jedna donekle uobičajena situacija i postavlja se čitav niz pitanja u vezi sa tim. Mi smo ranije već izneli određenu argumentaciju ovim povodom i ja sam obezbedio transkript tih ranijih argumentacija za Pretresno veće. Prvo pitanje koje se



Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

postavlja jeste pitanje upozorenja koje treba uputiti svedoku, kojeg Tužilaštvo poziva, mada se tvrdi da je on učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu i mada on poriče navode Tužilaštvo da je za to odgovoran. Ja bih samo kratko podsetio Pretresno veće kako se tada smatralo da je odgovarajuće stanovište koje treba usvojiti, navešću referencu u transkriptu, to je stranica 4585, 4 red. Ja mislim da Pretresno veće ima kopiju ovog dokumenta, a prva i druga rečenica počinju ... dakle, govorim o redovima 4 i 5. Kao što sam maločas rekao, stanje stvari je ovako, ne samo da je gospodin Shala smatran osumnjičenim 2005. godine, međutim, kako bih naveo reči sudija, onda je ta sumnja otklonjena. Jer, kao što sam naveo, 2007. godine, kada je reč o razgovoru koji je vođen sa njim u svojstvu osumnjičenog, a koji je vodio gospodin Di Fazio Tužilaštvo i dalje smatra, da, uprkos tome što on to poriče, on jeste odgovoran za ove navode o zločinima. To je prvo pitanje koje sam želeo da postavim. Drugo pitanje koje bih želeo da postavim odnosi se na to, kakav bi trebalo da bude sadržaj upozorenja koje se iznese svedoku i, pre svega, da li je svedoku jasno kakvi su navodi protiv njega. Ovo pitanje sam ja postavio na stranici 4588 transkripta i tu sam se naročito osvrnuo na navode iz Optužnice i predpretresnog podneska i tražio sam razjašnjenje u pogledu toga šta tada, odnosno 22. maja Tužilaštvo tvrdi da predstavlja učestvovanje gospodina Shalaja u krivičnim delima i ova molba je rešena uz pomoć jednog sporazuma. Gospodin Re se saglasio da ove informacije napismeno obezbedi u pismu koje je napisao tog istog dana i nalazi se u tabulatoru 2, u registratoru. On tu tvrdi da su navodi protiv gospodina Shalaja sadržani u tačkama Optužnice 33 i 34, a takođe su potkrepljeni u pasusima 27 i 107, izmenjene Optužnice, kao i u tačkama 32 do 34 i 151 predpretresnog podneska. Svi ovi navodi se odnose na tačke Optužnice 33, 34, reč je dakle o Optužnici. Drugim rečima, u tom pismu se ne pominju navodi o ubistvu koji predstavlja jednu od ozbiljnijih optužbi koju je Tužilaštvo iznelo u tački Optužnice 21 i 22, kada je reč o Zdravku Radunoviću. S obzirom na to, ja sam narednog dana poslao jedan e-mail gospodinu Reu koji se nalazi u tabulatoru 3, registratora. Relevantni paragraf je 2. paragraf, i to je onaj pasus koji nas ovde zanima. Kada sam mu preneo na koji način ja tumačim pismo koje je uputio gospodin Re, odnosno da pasusi koje on navodi, predstavljaju sveukupno krivično postupanje za koje se tereti gospodin Shalaja i tražio da se odmah unesu ispravke ukoliko su one potrebne, ukoliko sam ja pogrešno shvatio. Međutim, nikakve ispravke tada nisu uvedene. U ovakvim okolnostima deluje da 22. maja stav koji je Tužilaštvo zauzelo jeste da je, uprkos svom poricanju, gospodin Shala kriv za tačke Optužnice 33 i 34, ali se više ne tvrdi da je kriv za ubistvo koje se navodi u tačkama 21 i 22. Tako smo mi shvatili stanje stvari. I, neophodno je da Pretresno veće razmotri, pre svega, kakva će biti sadržina upozorenja koja će biti upućena svedoku, a drugo, takođe, da li je gospodinu Shala neophodno objasniti to kakva je posledica upozorenja, i možda bi to objašnjenje trebalo da mu uputi jedan nezavisni pravnik. Ja to kažem zbog načina na koji sam ja shvatio da Tužilaštvo želi da se pozabavi ovim svedokom. Naime, Tužilaštvo ne pokušava da ga navede na to da porekne konkretne navode koji se iznose. E sad, to naravno ima dve različite dimenzije. Pre svega, u svakom slučaju navodi koji se javljaju protiv njega u svim tačkama Optužnice se odnose na njegovo učestvovanje u udruženom zločinačkom poduhvatu. A, drugo, na primer, Tužilaštvo može, ilustracije radi, prosto da od ovog svedoka traži objašnjenje u vezi sa prisustvom u vreme i na onom mestu gde je navodno došlo do otmice Zdravka Radunovića. Dakle, činjenica da gospodin Di Fazio kaže da neće postavljati konkretna pitanja, kako bi svedok porekao neka konkretna dela u kojima je on učestvovao za koje Tužilaštvo navodi da jeste u njima učestvovalo, naše stanovište jeste da to ne ukida potrebu da se svedoku iznese upozorenje i da se, takođe, njemu na odgovarajući način objasni kakve navode Tužilaštvo iznosi protiv njega. Smatrao sam da



bi bilo u redu, s obzirom da je ovo pitanje već ušlo u transkript, da se ponovo vratimo na ovo pitanje kako bi sve bilo sasvim jasno.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja podržavam argumentaciju gospodina Emmersona i nemam ništa da dodam.

ADVOKAT HARVEY: Ja zauzimam isto stanovište.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Pa, meni nije baš najjasnije šta zapravo Odbrana želi da mi preduzmemo. Po svemu sudeći, Odbrana bi želela da mi svedoku pružimo priliku da dobije pravni savet i, koliko sam uspeo da shvatim, oni bi, takođe želeli, da vi uputite svedoku jedno upozorenje, ukoliko bih to mogao tako da sročim. Jedno, dakle, uopšteno upozorenje, pre nego što on počne sa svojim iskazom. Moja argumentacija, pak, glasi da, u skladu sa Pravilnikom, a naročito sa Pravilom 90 (e) vi ne bi trebalo da izreknete bilo kakvo upozorenje do onog trenutka kada on u svedočenju može da kaže nešto što bi njega samog teretilo. Nema nikakve potrebe da se upozorenje izrekne do tog trenutka. Shodno tome, Tužilaštvo bi želelo da se na taj način pozabavite ovim konkretnim pitanjem. Gospodin Emmerson jeste u pravu, u tom smislu da ja nemam nameru da postavljam pitanja svedoku u vezi sa tim konkretnim događajima na koje se odnose tačke Optužnice. Onima u kojima je reč dakle, o svedoku koji je bio otet, kao na druge tačke Optužnice, koje se odnose na srpskog policajca. Međutim, ja smatram da to za mene ne predstavlja smetnju da postavljam svedoku pitanja u vezi sa mestom gde se nalazio, u vezi sa tim šta je radio u vreme bilo kojeg od ovih incidenata, a da se njemu prethodno ne izrekne upozorenje. Jedino, ukoliko mu ja postavim pitanja i ukoliko on u svojim odgovorima naznači da je direktno učestvovao u ovim konkretnim zločinima ili da je u njima učestvovao indirektno, onda može da se postavi pitanje da li je neophodno izreći upozorenje. Prema Pravilu 90 (e), svedok može da uloži prigovor na davanje izjave koja njega može da tereti, a vi onda možete da primorate svedoka da odgovori na pitanje. Međutim, iskaz koji je on dao pod takvom prinudom ne može da se upotrebi protiv njega. Dakle, ovde se ne predviđa nikakvo opšte upozorenje, koje bi se uputilo svedoku pre nego što on počne sa svojim iskazom, niti se govori o bilo kakvom upozorenju koje treba izreći na početku njegovog iskaza, tako da sam svedok nehotice ne iznese određene tvrdnje koje bi njega samog mogle da terete. Sa druge strane, Pretresno veće je, takođe, u veoma dobrom položaju da vodi računa u tome da svedok uživa sva prava po Pravilu 90 (e). Vama su dobro poznate činjenice u ovom predmetu i vi znate da, ukoliko mi njega uvedemo u neko područje u kojem bi mogao sebe da okrivljuje, vi možete tada da mu izreknete upozorenje u vezi sa tim. Dakle, naše stanovište glasi da nije neophodno da se izriče upozorenje do trenutka kada svedok ne bude bio pozvan da kaže nešto što njega samog tereti, dok ne bude reči o onim činjenicama koje se nalaze u ove dve tačke Optužnice, Tužilaštvo smatra da to nije neophodno.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Gospodine Emmerson imate reč.

ADVOKAT EMMERSON: Da, biću veoma kratak. Pre svega, ono što je neuobičajeno kada je reč o položaju ovog pojedinca, nasuprot uobičajenim svedocima jeste da se tvrdi da je učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu. Drugo, ono što bi njega moglo da tereti u kontekstu udruženog zločinačkog poduhvata, nije nešto što svedok može sam da shvati,



ukoliko mu nije jasno šta su navodi protiv njega i u tom smislu bi njemu bila neophodna pravna pomoć. To je, dakle, argumentacija za Pretresno veće.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja bih dodao samo još nešto, vrlo kratko. Kakva bi šteta mogla da se nanese ukoliko se čoveku izrekne upozorenje, s obzirom na dosta delikatan pravni položaj u kome se nalazi?

TUŽILAC DI FAZIO: Ja bih odgovorio na to. Nagoveštaj da je on u delikatnom pravnom položaju, ta tvrdnja nije baš u potpunosti tačna sa stanovišta Tužilaštva. Kao što sam napomenuo, vama će biti lako da utvrdite kada on zaluta u neko područje u kojem bi mogao da daje izjave koje njega optužuju. Prema tome, on nije u delikatnom položaju. A što se tiče štete koja bi mu bila naneta, koja bi mogla da nastane na ovaj način, je da bi kod svedoka mogla da se izazove zabrinutost, mogao bi da se izazove strah i to bi moglo da utiče na način na koji on daje svoj iskaz. Ukoliko dođemo do tačke kada se svedok navodi da daje izjave u kojima se on samooptužuje, tada, zaista, on ima pravo na zaštitu prema Pravilu 90(e) i treba mu izreći upozorenje.

SUDIJA ORIE: Jedno dodatno pitanje za obe strane. Da li je od ikakvog značaja činjenica da je vreme za podizanje novih Optužnica isteklo? Shodno tome, ne postoji nikakav rizik da se neko krivično goni pred ovim Sudom.

ADVOKAT EMMERSON: Ja, naravno ne zastupam gospodina Shalu, ne bih hteo da igram ulogu njegovog pravnog savetnika. Međutim, naš odgovor na ovog pitanje bi glasio ne. Jer, kada ga bude ispitivao gospodin Di Fazio i kada bude pokušavao da utvrdi da li se nalazio na određenom mestu i u određeno vreme kada su počinjeni konkretni zločini koji se navode u Optužnici, onda, ukoliko se pravno ne ispita podrobnije kakav je njegov položaj, onda izgleda da bi njegov iskaz mogao da se koristi kao osnova za krivično gonjenje u nekoj drugoj jurisdikciji.

ADVOKAT GUY-SMITH: Pa, nije samo reč o krivičnom gonjenju, takođe bi mogao da bude predmet nekih drugih postupaka, na primer, njegova molba za izbeglički status bi mogla da bude ugrožena na ovaj način.

ADVOKAT HARVEY: Ja se slažem.

SUDIJA ORIE: Ja imam jedno pitanje u vezi sa tim. Da li je pravo na ćutanje, da li postoji nalog da se štiti svedok u njegovim drugim građanskim i javnim administrativnim pitanjima ili je ovo pravo na ćutanje ...

ADVOKAT GUY-SMITH: Pa, kao što je gospodin Emmerson već objasnio, reč je o čoveku koji je u dosta delikatnom položaju i koji bi, eventualno, mogao da bude krivično gonjen, možda ne pred ovim Sudom, ali pred nekim drugim. A, s obzirom na prirodu krivičnih dela koja se ovde navode, to bi mogao da bude predmet krivičnog gonjenja u nekoj drugoj jurisdikciji. Kao što je gospodin Emmerson već rekao, a ja se slažem sa njim, on nije moj branjenik, ali kada je reč o zaštiti bilo kog pojedinca i o pravednosti postupka, mislim da jeste od velikog značaja da, s obzirom na svoj položaj, svedok shvati kakve posledice, eventualno, može njegovo svedočenje da izazove.



SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Rekao bih samo sledeće, časni Sude. Kada je reč o pitanju, da li činjenica da ova institucija neće podizati Optužnice, ima uticaja na pravo na ćutanje, za mene nije primereno da to komentarišem. Ono što ja jedino mogu da učinim jeste da iznesem još jednu opasku, a to je sledeće: Pravo na ćutanje se donekle ublažava u ovom Pravilu, jer se u Pravilu navodi da je moguće primorati svedoka da dâ iskaz. Vi možete da primorate svedoka da dâ iskaz, dakle, to nije jedno apsolutno pravo. Jedino se navodi da takav iskaz ne može biti korišćen protiv njega u docnijem krivičnom gonjenju.

SUDIJA ORIE: Hvala vam za ovu opasku. Pretresno veće će se, verovatno, povući na veoma kratko vreme kako bi moglo da razmotri kako treba da postupi u ovom slučaju. Od strana očekujemo da ostanu u sudnici.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, da li svedok koji treba da svedoči, Petar Shala, sa stanovišta Tužilaštva, još uvek predstavlja osumnjičenog?

(Tužilaštvo se savetuje)

TUŽILAC DI FAZIO: Da. Ukoliko bismo sa njim ponovo vodili razgovor, vodili bismo sa njim razgovor kao sa osumnjičenim u skladu sa Pravilnikom ... i to se odigralo nešto ranije, tokom ove godine, kada sam ja sa njim vodio razgovor.

SUDIJA ORIE: U redu. Kada razgovarate sa nekim kao osumnjičenim, zar to ne znači da tako postupate da biste se eventualno pripremili za krivično gonjenje te osobe?

TUŽILAC DI FAZIO: Prema Pravilniku, postoji određeni režim kako da se nosimo sa ovom vrstom situacije. Tu postoji definicija osumnjičenog, koja se odnose na situaciju u kojoj se nalazi gospodin Shala. Pokušavam da pronađem to. Samo trenutak, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas da to i učinite.

TUŽILAC DI FAZIO: Mislim da ćemo to pronaći oko Pravila broj 39. Samo trenutak, molim.

SUDIJA ORIE: U pitanju je Pravilo 42. Tu se govori o vođenju razgovora sa osumnjičenim.

TUŽILAC RE: Da, tu postoji definicija osumnjičenog. To ćemo naći u Pravilniku, koje je to. . .

SUDIJA ORIE: Koje je to Pravilo, molim?

TUŽILAC DI FAZIO: U pitanju je Pravilo 2: „Osumnjičeni je osoba za koju tužilac poseduje pouzdane informacije koje ukazuju na mogućnost da je počinila krivično delo za



koje je nadležan Međunarodni sud. “ Dakle, da, tu se kaže da informacije ukazuju na mogućnost da je neka osoba počinila krivično delo i to je jedna dosta široka definicija. Naravno, on nije meta bilo kakve konkretne istrage.

SUDIJA ORIE: Hoćete da kažete da ni jedna istraga nije usredsređena na njega, u ovom trenutku. Dakle, vi kažete on je teorijski osumnjičen, međutim, u ovom trenutku. . .

TUŽILAC DI FAZIO: Pa, on potpada pod ovu definiciju. Bilo teoretski ili na neki drugi način, on u ovu definiciju spada.

SUDIJA ORIE: Međutim, u ovom trenutku vi smatrate da je potpuno nemoguće da se protiv njega podigne Optužnica?

(Tužilaštvo se savetuje)

TUŽILAC DI FAZIO: Da, mislim da to mogu da potvrdim bez ikakve sumnje.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće je donelo odluku. Mi nećemo izreći upozorenje svedoku na početku iskaza. Međutim, Pretresno veće će početi ispitivanje svedoka tako što će proveriti nekoliko stvari i obavestiti ga u vezi sa nekoliko pojedinosti. Shodno tome, gospodine Di Fazio, koliko sam ja shvatio vi niste tražili zaštitne mere?

TUŽILAC DI FAZIO: Ne.

SUDIJA ORIE: Onda možete da pozovete svog narednog svedoka, gospodina Pjetera Shalu, ukoliko sam ja dobro shvatio.

TUŽILAC DI FAZIO: Časni Sude, dok čekamo da svedok uđe, možemo na kratko preći na privatnu sednicu, radi se o vrlo kratkom pitanju.

SUDIJA ORIE: Pre nego što to uradimo, kada sam rekao da neću izreći upozorenje svedoku na početku svedočenja, to ne isključuje mogućnost da Pretresno veće razmotri, u izvesnom trenutku, i ustanovi da postoji potreba da se to uradi. To će zavisiti od toka ispitivanja.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala. Molim da se uvede svedok.

(svedok je pristupio Sudu)



SUDIJA ORIE: Dobar dan gospodine Shala. Da li me čujete na jeziku koji razumete?

SVEDOK SHALA: Da.

SUDIJA ORIE: Pre nego što počnete da svedočite, Pravilnik o postupku i dokazima traži da date svečanu izjavu i da kažete da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine. Sada ćete dobiti tekst od sudskog poslužitelja i molim vas da pročitate tekst.

SVEDOK SHALA: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

svedok: Pjeter Shala

SUDIJA ORIE: Izvolite sedite, gospodine Shala. Pre nego što počne glavno ispitivanje, Pretresno veće bi htelo da čuje od vas, da li vam je poznato da se vaše ime pojavljuje u Optužnica koja je podignuta protiv optuženih u ovom predmetu? Da li ste upoznati sa time?

SVEDOK SHALA: Da.

SUDIJA ORIE: Pretresno veće bi, zatim, želelo da vas obavesti da, uprkos tome što je sa vama obavljen razgovor, kao sa osumnjičenim, i uprkos tome što zvanično još uvek potpadate pod tu kategoriju, a to znači neko za koga postoje razlozi za uverenje da je učinio zločin, u ovom slučaju vi niste meta bilo kakve istrage ovog Međunarodnog suda. Drugim rečima, protiv vas se ne može voditi krivični postupak pred ovim Sudom. Da li vam je to poznato?

SVEDOK SHALA: Ne. Ali, evo danas to čujem.

SUDIJA ORIE: Nadalje, Pretresno veće bi, takođe, želelo da zna, da li znate za bilo kakvu istragu ili bilo kakvo suđenje ... koje protiv vas vođeno pred bilo kojim drugim Sudom? Pretresnom veću to nije poznato, ali ako vi znate o nekakvoj istrazi ili o pripremi za suđenje, Veće bi to htelo da zna. Da li vam je poznato to u nekim drugim pravnim sistemima?

SVEDOK SHALA: Do sada sam imao razgovore samo sa istražiteljima Međunarodnog Suda. No, nije bilo optužbi protiv mene.

SUDIJA ORIE: Koliko vi znate, nije bilo nikakvih konkretnih istraga protiv vas? Da li je to tačno?

SVEDOK SHALA: Ne. Ne znam za njih, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Najzad, hteo bih da vam skrenem pažnju na činjenicu, budući da svedočite na otvorenoj sednici, sve što govorite može da čuje spoljni svet i hoću da budete svesni te činjenice. Da li vam je to poznato?

SVEDOK SHALA: Da. To mi je poznato i nemam šta da krijem.

SUDIJA ORIE: Gospodine Shala, sada će vam pitanja postavljati predstavnik Tužilaštva, gospodin Di Fazio. Izvolite, imate reč.



TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam časni Sude.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC DI FAZIO

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Gospodine Shala, molim vas da nam kažete nekoliko ličnih podataka. Pre svega, kojeg datuma ste rođeni?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Rođen sam 17. septembra godine.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Govorite malo glasnije, tako da bi vas prevodioci mogli čuti i prevesti. Molim vas da ponovite godinu, prevodioci su čuli datum i mesec, ali ne i godinu. Koje ste godine rođeni?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Rođen sam 1963. godine u Prizrenu/Prizren.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U Prizrenu/Prizren, na Kosovu?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A, da li ste na Kosovu išli u školu?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Osnovnu školu sam završio u Prizrenu/Prizren, a Gimnaziju u školi „Boro i Ramiz“ u Prizrenu/Prizren.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam za te informacije. Sada ću vas pitati o događajima koji su se dogodili 1998. godine na Kosovu. Prvo je pitanje je da li ste imali neki nadimak 1998. godine?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Nadimak mi je bio Vuk. Prijatelji su me zvali Vuk.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Znači na albanskom se to kaže *Ujku*? Da li je to tačno?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste 1998. godine, i to početkom 1998, došli na Kosovo iz Albanije?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li se sećate datuma ili meseca, ako ne možete ni datuma ni meseca, sačekajte na moje pitanje. Ako se, dakle, ne sećate, da li se sećate godišnjeg doba?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da, bilo je to u proleće, posle ubistva porodice Jashari?

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li se sećate koliko je to bilo nakon ubistva porodice Jashari? Da li se radilo o danima, nedeljama ili mesecima?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne mogu da se tačno setim, možda dve, tri nedelje, možda mesec dana. Znače, od tada je prošlo mnogo godina, tako da ne mogu da se setim tačnog datuma.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Možete li da kažete Pretresnom veću nešto o tom prelasku? Kako ste to uradili, sa kim ste bili i šta vam je bila namera?



SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Skupili smo se nas nekoliko prijatelja, sreli smo još neke ljude koji su radili kao oficiri i zajedno sa Hasanom Ilitijem. Živeli smo u Tirani, a cilj nam je bio da odemo na Kosovo i da zaštitimo stanovništvo kako se ne bi ponovo desio slučaj koji se desio porodici Jashari. U meri u kojoj smo znali da se branimo, mi bismo dali sve od sebe.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Kada ste prešli na Kosovo, koliko je još bilo ljudi sa vama?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: 20-tak, 30-tak, možda 30, ne sećam se tačno broja.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste vi i ti ljudi nosili neki teret?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Imali smo automatske puške i municiju.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Možete li da kažete Pretresnom veću, koliko je svaki od vas pojedinačno nosio automatskih pušaka i metaka?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Svako je nosio što je mogao više poneti, što god smo mogli poneti.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Dobro. Kada ste prešli preko planina, kuda ste se onda zaputili?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Sa nama je bio jedan čovek koji je znao put, sačekao nas je i odveo nas u Smolicu/ Smolicë.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je to bilo na mestu koja se zove *Reka e Keqe*?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Je li trebalo sa nekim da sa nađete tamo?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste. . .

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Znači, tamo smo se našli sa Kenunom.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Jeste li još sa nekim trebali da se vidite?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Tamo je bilo još nekih ljudi, ali se ne sećam njihovih imena. No, mi nismo znali jedan drugom imena, ne znam ih čak ni sada.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste nekada čuli za nadimak Smajl?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Jesam.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U kom kontekstu ste čuli taj nadimak?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Smajl je trebao da se nađe sa nama u Smolici/ Smolicë, ali u to vreme, došlo je do hapšenja u Dečanima/Deçani on nije mogao tamo da dođe. Zapravo, tamo niko nije mogao da dođe i onda su nas ljudi iz Smolice/ Smolicë otpratili do asfaltnog puta, rekli su nam da idemo u *Suku*, a da će nas tamo sačekati neko drugi.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam. Da li ste ikada kasnije ustanovili ko je zapravo bio Smajl?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Kasnije, nakon što sam jedno vreme bio u Glođanu/Gllogjan, saznao sam ko je bio Smajl.



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste ustanovili ... šta ste ustanovili da je on?
SVEDOK SHALA – ODGOVOR: On je bio Nasimov i Agronov otac, Smajl Haradinaj.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A koje mu je bilo ime?
SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Smajl.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li osim toga imena Smajl, imao još neko ime?
SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Smajl Haradinaj, on je bio otac Nasima i Agrona.

(Tužilaštvo se savetuje)

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Sada bih želeo da pustim deo jednog video snimka ... jednog razgovora koji je sa vama obavljen u Tužilaštvu.

SUDIJA ORIE: Izvolite gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Ja sam shvatio da će gospodin Di Fazio postaviti pitanja u vezi sa transkriptom i razgovorima, jer se isti uslovi odnose i na druge svedoke. Drugim rečima, kada dođemo do tačke kada se pojavljuje potreba za osveženjem pamćenja, onda se u takvim situacijama može dozvoliti da tužilac pribegne ranijim izjavama.

SUDIJA ORIE: Mi još uvek ne znamo šta hoće gospodin Di Fazio. Možda biste nam to objasnili gospodine Di Fazio. Molim vas da na trenutak skinete slušalice gospodine Shala. Da li vi govorite engleski?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Pomalo.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, jasno vam je da svedok pomalo razume engleski.

TUŽILAC DI FAZIO: Deo razgovora koji želim da pustim je onaj gde su istražitelj i svedok razgovarali o toj temi, i gde je on ponudio informacije o toj temi.

SUDIJA ORIE: Da li je reč o prvom imenu osobe? Pre nego što pustimo ovaj video materijal, gospodine Shala, postavljeno vam je pitanje o osobi sa nadimkom Smajl, a kasnije ste rekli da je to Smajl Haradinaj. Da li znate koje je njegovo zvanično ime?

SVEDOK SHALA: Koliko ja znam, on je otac Nazima i ime mu je Smajl Haradinaj. Mi smo kod njega odseli ... u zapadnom delu. Ne razumem kuda cilja tužilac ...ali kako smo razumeli, Ramush je takođe imao nadimak Smajl. Možda ja nisam sve to razumeo kako treba.

SUDIJA ORIE: Da li kažete da osim oca, da je i Ramush Haradinaj imao nadimak Smajl? Da li je to tačno?

SVEDOK SHALA: Da. Tako sam ja to razumeo i Smajl Haradinaj je živeo u zapadnom delu i budući da je on imao 80 godina nismo očekivali da će nas on dočekati, tako očigledno da je Ramush bio taj koji će doći i sačekati nas.



SUDIJA ORIE: Gospodine Shala, da naglasim da ste vi dali svečanu izjavu u kojoj ste rekli da ćete govoriti istinu, celu istinu. Znači, ako vas neko pita za osobu sa imenom Smajl, da onda u odgovoru kažete sve one za koje znate da imaju taj nadimak, bez obzira da li vi mislite da je to relevantno ili ne, ali kažete nam sve što znate. Možete da nastavite gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala časni Sude.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vama svedoče na ovom razjašnjenju. Nakon što ste prešli planinu i došli do Smolice/ Smolicë, na području *Reke e Keqe*, gde je vaša grupa konačno stigla?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: U Jablanicu/Jabllanicë.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je to bilo nedugo nakon prelaska planine? Je li to bilo za jedan dan ili nešto tako?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: To je bilo nakon jedne ili dve noći, ne znam tačno u koje selo smo stigli ...

prevodilac: Imamo tehnički problem, jer kad god isključimo mikrofona ne čujemo svedoka.

SUDIJA ORIE: Imamo tehničkih problem sa mikrofonom. Ne znam ko će nam to razrešiti.

prevodilac: Svedok je rekao, „prešli smo planinu, proveli smo noć u selu i sreli smo se sa nekim ko je cepao drva. Onda smo otišli u Jablanicu“.

SUDIJA ORIE: Onda zaključujem da je razrešen ovaj tehnički problem. Možete da nastavite gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Znači, stigli ste u Jablanicu/Jabllanicë i kuda ste otišli ... gde ste odseli ili ...?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: U Lahijevoj kući.

prevodilac: Mislim da i dalje imamo problem, kad god uključim mikrofona ne čujem svedoka.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Svedoče, problem nije kod vas. Postoji tehnički problem.

SUDIJA ORIE: Gospodine Shala, treba nam malo vremena da razrešimo ovaj tehnički problem.

(Pretrsko veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Gospodine Shala, pošto problem nije razrešen i pošto je inače trebalo da napravimo pauzu, to ćemo uraditi nešto ranije. Sada ćemo krenuti na pauzu i nastavićemo sa radom u 5 minuta do 4.



(pauza)

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Gospodine Shala, pre pauze ste rekli da ste sa vašom grupom stigli u Jablanicu/Jabllanicë i da ste se smestili u kući Lahija. Ko je Lahi?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Lahi Brahimaj.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li on ima brata?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Zna li kako mu se brat zove?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: On je nešto kasnije došao. Ime mu je Nazmi Brahimaj.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala. Koliko dugo ste, od tada, pa nadalje, ostali u Jablanici/Jabllanicë?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne sećam se tačno. Četiri, pet nedelja, ne sećam se tačno.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Meni je potrebno samo okvirno. Prešli ste preko planine, sišli ste u Jablanicu/Jabllanicë, nekih četiri, pet nedelja ste ostali u Jablanici/Jabllanicë, a kuda ste onda otišli?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Otišao sam u Glođane/Gllogjan.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li vam je poznato mesto, Dujak/Dujakë?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste tamo otišli na neko vreme?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Kad je to otprilike bilo u odnosu na period kada ste bili u Jablanici/Jabllanicë? Je li to bilo nakon što je isteklo tih četiri, pet nedelja koje ste proveli u Jablanici/Jabllanicë? Da li ste onda otišli u Dujak/Dujakë pa se vratili u Jablanicu/Jabllanicë?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Prvo sam otišao u Jablanica/Jabllanicë, a onda u Dujak/Dujakë, gde sam počeo da radim.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Dobro. Usredsredimo se na vremenski period kada ste bili u Jablanici/Jabllanicë pre nego što ste otišli u Dujak/Dujakë. Rekli ste nam da ste odseli u kući Lahija Brahimaja. Da li ste tamo bili sve vreme koliko ste bili u Jablanici/Jabllanicë ili ste se tuda i kretali?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Nismo ostali na jednom jedinom mestu, ručali smo u jednoj kući, a večerali u drugoj, jer nismo želeli da budemo sve vreme na vratu jednoj jedinog porodici.



Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li govorite o onoj grupi ljudi koja je sa vama prešla preko planina?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam. Vi ste čuli za organizaciju zvanu OVK?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Ja sam bio pripadnika te organizacije.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je ova organizacija imala štab u Jablanici/Jabllanicē?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Štab, pa ne znam. Tu je bila jedna kuća gde su se sastajale starešine. To je bilo u kući Lahija. Ne znam, nije mi poznato.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Ali, kada kažete starešine, možete li da navedete neka konkretna imena ili su oni za vas bili samo starešine. Možete li da nam kažete kako su se oni zvali?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Pa, tamo je bilo nekoliko ljudi. Ja sam tamo bio, ja sam tamo spavao. Tamo je bio Dželal Hajda. To su bile tzv. starešine.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Kada kažete starešine, mislite na svoje starešine na OVK?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala. A, starešine su se okupljale, s vremena na vreme, u Lahijevoj kući? Je li to tačno?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li sam vas ispravno shvatio?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste ikada prisustvovali ovakvim sastancima?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Ja sam tamo obedovao, tamo sam i spavao, nije bilo zvaničnih sastanaka kao takvih.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste dobijali naređenje od bilo koga?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Od komandanta lokalnog štaba?

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A ko je to bio?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Nazmi.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A šta je sa Lahijem Brahimajem. Da li vam je on ikada izdavao naređenja? Ili, pored toga, mogu da vas pitam i ovo: Da li vam je poznato da ste dobijali naređenja koja je on izdavao?

ADVOKAT HARVEY: Časni Sude, nisam u potpunosti siguran šta tačno znači ovo poslednje pitanje.

SUDIJA ORIE: Možete li da preformulišete?



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Olakšaću vam. Podeliću na dva dela. Šta je sa Lahijem Brahimajem? Da li vam je on izdavao direktna naređenja?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne znam, možda, ali ja ne mogu tačno da se setim.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Pored štaba, da li su postojale i kasarne, bilo gde u Jablanici/Jabllanicë ili neka zgrada koja je služila kao svojevrsna kasarna?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A, otprilike, koliko je ona bila udaljena od kuće Lahija Brahimaja?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Nalazila se na ulazu u selo, dok se Lahijeva kuća nalazila u samom srcu sela.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Želeo bih da vam predočim jedan crtež. U redu. Vi ste nam rekli da su se kasarne nalazile na ulazu u selo, a otprilike koliko su daleko bile od kuće. Recite nam u metrima ili u kilometrima?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne znam tačno kolika je udaljenost, jer selo baš i nije veliko, da bismo mogli da izrazimo to u kilometrima.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li selo ima, otprilike, manje od kilometra?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne znam gospodine. Ja, u stvari, ne znam ni koliko je dugačak jedan kilometar. Uvek sam hodao, nikad se nisam služio automobilom, ne znam koliko je velika ta udaljenost kada je reč o metrima i kilometrima.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Sada ću vam pokazati jedan crtež.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio. Svedoče vi kažete da niste se nikad vozili automobilom i ne znate koliko je dugačak kilometar. Gledajući od ulaza u selo, koliko vam je minuta trebalo da pešice stignete do kuće Lahija?

SVEDOK SHALA: Pet, šest minuta. Najviše sedam.

SUDIJA ORIE: Možete da nastavite gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala časni Sude. Molio bih da se svedoku predoči 2117, po spisku 65 ter. Časni Sude, želeo bih da vam predočim crtež ili plan.

SUDIJA ORIE: Da li je neophodan broj?

TUŽILAC DI FAZIO: Da. Biće neophodan broj.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare, koji će to broj biti?

SEKRETAR: Časni Sude, to će biti P1185.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine sekretare.



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li bismo mogli da okrenemo. A, da, tako. Da li ovde, u gornjem levom uglu ovog crteža možemo da vidimo vaš potpis?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala. Molim vas da pogledate ovaj plan. Možda bismo ponovo mogli da okrenemo, tako da vidimo vodoravno, tako će vam biti lakše. Možda bismo mogli malo da uvećamo crtež. Ovo deluje kao određena šema. Možete li nam reći šta ona predstavlja?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Da, da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Recite Pretresnom veću šta ovaj plan predstavlja?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ovo je crtež kasarni. Postojala je jedna mala kuća koja je korišćena kao kasarna, a takođe je tu bilo i skladište za hranu, za vojnike.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A to je ona kasarna za koju ste nam maločas rekli da je bila na oko pet, šest minuta hoda od kuće Lahija Brahimaja?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je ovo vaš crtež? To jeste vaš crtež, zar ne?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala. Časni Sude, predlažem ovaj dokument na usvajanje u spis.

SUDIJA ORIE: Ima li prigovora? Nema prigovora. Usvaja se u spis kao P1185.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam. Sad, pošto smo porazgovarali o ovoj konkretnoj šemi, želeo bih da vam prikazem jednu fotografiju. Molim da se svedoku predoči D118. Hvala vam. Da li prepoznajete ovo mesto, ove zgrade, ovo područje?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Ali, nisam video ove zgrade u ovakvom stanju. Sada su oronule.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da. Prvo da vidimo glavne stvari. Da li je ovo kasarna o kojoj ste nam govorili i da li je ovo fotografija samih zgrada koje ste pokušali da prikazete na onoj šemi koju sam vam maločas pokazao?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Kada ste poslednji put videli ove zgrade bile su u boljem stanju. Da li je postojao veći broj zgrada ili je sve stajalo isto kao ovde?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Bilo su zgrade u boljem stanju. Vidim da je kuhinja uništena. Mesto gde je pečen hleb takođe je razoreno.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da preformulišem. Vi ste ovo pisali kao kasarne. Da li su vojnici spavali negde na ovom mestu?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. U kući.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je tamo postojala i kancelarija?



SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Postojala je neka vrsta kancelarija na samom ulazu, tzv. kancelarija. Zapravo je unutra postojao samo jedan sto, ništa više.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Ukoliko bih od vas tražio da možda označite, ukoliko možete da vidite prozor ili onaj deo zgrade u kojem se nalazila ova kancelarija koju ste maločas opisali, da li bi ste to mogli da uradite? Ovom olovkom može da se piše po ekranu. Molim vas da nacrtate jednu strelicu.

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. *(svedok obeležava)*

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam. I molim vas da stavite svoje inicijale ispod ovog unosa, negde pri dnu fotografije. Na ekranu, molim. Hvala vam. Časni Sude, predlažem ovaj dokument na usvajanje u spis.

SUDIJA ORIE: Sekretare, koji će to biti broj?

SEKRETAR: Časni Sude, to će biti dokazni predmet P1186.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine sekretare. Pretpostavljam da nema prigovora. U tom slučaju usvaja se u spis kao P1186.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Još uvek nisam završio sa ovom fotografijom. Želeo bih da se snimi, ali da se ponovo predoči svedoku u sistemu elektronske sudnice.

SUDIJA ORIE: Pa, mislim da je još uvek na ekranu.

TUŽILAC DI FAZIO: Pa, nisam siguran kako ovo tehnički može da funkcioniše. Zar ne treba da se snimi ova fotografija, pa da se onda novi primerak predoči svedoku?

SUDIJA ORIE: Pa, ukoliko snimimo fotografiju onda više ne mogu da se unose izmene.

TUŽILAC DI FAZIO: Mislim da bi tako bilo bezbednije.

SUDIJA ORIE: Da li smo snimili, gospodine sekretare? Jesmo. Možete da nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO: Da li to znači, časni Sude, da možemo ponovo da označimo fotografiju ukoliko bude potrebno?

SUDIJA ORIE: Da, ali će onda biti potreban novi broj.

TUŽILAC DI FAZIO: U redu, shvatio sam.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste vi ikada otišli na ovo mesto tokom nedelja koje ste proveli u Jablanici/Jabllanicë, a pre no što ste otišli u Dujak/Dujakë?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Otpriblike, koliko često ste tamo odlazili i iz kog razloga?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Odlazio tamo da obedujem, jer se tamo nalazila kuhinja.



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste ikada tamo odlazili iz bilo kog drugog razloga ili samo da biste jeli?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da bih jeo, ali, ukoliko sam se vozio nečijim kolima, onda sam tamo, takođe, išao po benzin ili po dizel gorivo.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala. Ovde možete da vidite zgradu koja se nalazi sa desne strane, trenutno je u oronulom stanju i mi vidimo grupu ljudi kako stoji ispred nje. Šta je bila ova zgrada sa desne strane?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: To je bila kuća gde su spavali vojnici.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li su samo vojnici bili u ovoj kući ili je korišćena u druge namene?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Pa, ja sam tu video samo vojnike, ništa drugo.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste ikada videli gospodina Brahimaja, zapravo mislim na gospodina Lahija Brahimaja ili Nazmija Brahimaja na ovom mestu?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Obično bismo otišli tamo kad kog smo želeli da dobijemo vojnike i tamo bismo se prijavili da ih dobijemo. A, naravno, komandant, seoski komandant je odlučivao ko će otići na neki konkretan zadatak.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam. Tokom vremena koje ste proveli u Jablanici/Jabllanicë, pre nego što ste otišli u Dujak/Dujakë, da li ste se ikada susreli sa čovekom po imenu Miftar?

SUDIJA HOEPFEL: Mogu li ja da postavim jedno pitanje? Gospodine Shala, rekli ste da je seoski komandant donosio odluku o tome ko će otići na koji konkretan zadatak. Da li ste vi mislili u tom trenutku na nekog konkretno? Ko je bio seoski komandant? Šta ste vi rekli?

SVEDOK SHALA: Nazmi Brahimaj je izdavao naređenja. On je imao spisak i on je donosio odluku ko će otići da pokupi oružje, ko će raditi na nekom konkretnom zadatku. Ja sam sve dobijao od njega.

SUDIJA HOEPFEL: A, da li je on igrao istu ulogu kao seoski komandant? Da li to hoćete da kažete?

SVEDOK SHALA: On je bio seoski komandant. On je bio komandant u selu.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li vam je poznato, da li je Lahi Brahimaj ikada izdavao naređenja Nazmiju ili obrnuto?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: To mi nije poznato.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Osim ukoliko ja nisam propustio vaš odgovor, mislim da mi niste odgovorili na jedno prethodno pitanje. Postavio sam vam pitanje o gospodinu po imenu Miftar. Da li ste tokom boravka u Jablanici/Jabllanicë sreli čoveka sa nadimkom Miftar?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Pa, u albanskoj zajednici postoji veliki broj Miftara. Ne znam tačno na koga mislite.



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Pa da kažem to ovako. Da li to znači da je bilo mnogo Miftara u Jablanici/Jabllanicë ili da vi niste znali nikoga po imenu Miftar u Jablanici/Jabllanicë ili se jednostavno ne sećate? Dajte sve od sebe pa recite Pretresnom veću.
SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne sećam se. Ali u svakom selu postoji po neki Miftar, a ja ne znam tačno na kog Miftara vi mislite.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala. Sada ću vam postaviti pitanje u vezi sa nekim drugim imenima. Alush Agushi, da li njega poznajete?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Sada znam ko je ta osoba. Ranije sam ga znao pod pseudonimom, ali sada znam o kome je reč.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A, koji je bio pseudonim Alusha Agushija?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Mi smo ga zvali Pipi, zbog toga što je imao poteškoća sa grlom.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Da li ste njega videli u Jablanici/Jabllanicë?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je on bio pripadnik OVK?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U kakvoj je vezi on bio sa Lahijem Brahimajem?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: To mi nije poznato.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Pokušajte da se priselite, da li vam je ikada bilo poznato u kakvom su oni odnosu, ukoliko je postojao bilo kakav odnos između njih?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Nije mi poznato. Kad god bismo otišli kod Lahija on je bio tamo među ostalim. U kakvom su odnosu bili to ne znam. Ne znam u kakvom su odnosu bili i ne znam kako uopšte da razumem vaše pitanje.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Pa, dajte da vam pomognem. Da li biste ih vi opisali kao veoma bliske? Ne, dakle, samo kao profesionalne poznanike, već takođe i vrlo bliske ljude, dobre prijatelje.

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da, mislim da bih.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li vam je poznat gospodin po imenu Arbnur Zeneli?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je on bio pripadnik OVK?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste njega ikada videli u Jablanici/Jabllanicë?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Vi ste nam govorili o vojnicima OVK itd. Koliko je vama poznato, da li je OVK u bilo kom obliku, ikada razvila kontingent vojne policije u ovom području?



SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne. Mi smo imali tzv. vojnu policiju, ali to je bilo samo zato da bi oni proveravali da li su vojnici u stanju gotovosti, da pomognu, ali nikada niko nije prošao bilo kakvu obuku za vojnu policiju.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala za to objašnjenje. Da li ste vi bili pripadnik vojne policije?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Imao sam crnu uniformu tzv. Vojne policije, ali to je bila samo formalna stvar. Kada bi ljudi videli ovu vrstu uniforme onda bi nas shvatili ozbiljno.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Shvatio sam, na osnovu onoga što ste upravo rekli, da je postojalo nešto što se nazivalo entitetom vojne policije, ali vi o tome niste imali visoko mišljenje, niste mislili da je dobro organizovano ili sofisticirano. Ne želim da vas navodim na odgovor, ali da li je to tačno ili ne?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Hajde onda to da nazivamo vojnom policijom, prosto da bi bilo jasnije i kako bismo mogli da nastavimo sa ispitivanjem, a ja ću vam dati priliku da to i opišete. Rekli ste da ste bili pripadnik vojne policije, znate li ko vas je naimenovao na to mesto?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne mogu da se setim imena, ali dobili smo pismeno naređenje da tokom tog vremenskog perioda treba da vršimo ulogu vojne policije i u ovom telu trebalo je da imamo najsposobnije ljude, trebalo je da ih ponovo obučimo kako bi obavljali ove zadatke, što bolje mogu.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da vas pitam sledeće. Da li ste ikada čuli za Hasima Taqija?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Hasim?

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hashim Taqi. Izvinjavam se zbog svog izgovora, mislim da je Taqi?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Izvinjavam se, da li govorimo o Hasimu ili Hashimu?

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Možda ću vam postaviti još jedno pitanje kako bih vam pomogao. Da li ste ikada čuli za čoveka koji je nosio nadimak *Zmija*?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li znate kako je bilo pravo ime *Zmije*?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. On se zvao Hashim Taqi.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je on imao ikakve veze sa vašim naimenovanjem na mesto vojnog policajca?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne znam. Nisam siguran. Jednostavno to nisam siguran. Možda jeste, možda nije.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Dakle, niste sigurni je li to tačno?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Nisam siguran.



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li bi vam bilo od pomoći ukoliko bih vam pustio snimak, snimak razgovora koji ste vi vodili sa predstavnikom Tužilaštva pre ve godine? Da li bi vam to bilo od pomoći i osvežilo pamćenje? Mogu to da učinim.
SVEDOK SHALA – ODGOVOR: U redu.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Ovaj snimak će biti takav da ćete moći da vidite zapis na ekranu, a takođe ćete čuti i reči.

SUDIJA ORIE: Kada je reč o prevodu na engleski i na francuski, prevodilačke kabine treba da znaju da, ukoliko ide isuviše brzo, treba videti da li su napisane ove izgovorene reči, pa prevodioci neka prevode, čak i ako malo budu kasnili.

TUŽILAC DI FAZIO: Časni Sude, vi imate pred sobom registrator i možete da nađete transkript. . .

SUDIJA ORIE: Da li su prevodilačke kabine dobile ove registratore? Da. Vidim da nam pokazuju da jesu.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Želim da vam prikažem samo jedan mali odlomak. U pitanju je traka 2742, strana B, stranica 8 i to ide do stranice broj 10. U redu.

(audio snimak)

PREVODILAC: Bili ste glava vojne policije u to vreme? Na neki način. Ko vas je naimenovao? Odgovor: Zmija. To je nadimak? Znali smo ga i pod nazivom Desetka. Hashim, da li je Hashim Taqi bio Zmija? Odgovor: Ne, Hashim Taqi je bio Zmija. Rexhep Selimi? Trebalo bi da je to on. To je bio jedan nizak muškarac. Ja ne pratim, ja nemam satelitsku kutiju i ne pratim baš mnogo vesti i tako ne znam gde se sada nalaze ili. . . Broj 15? To je bio Lahi Brahimaj.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Pa, želim da čujemo i sledeći red. Baš naredni red.

PREVODILAC: Kako su vas oni naimenovali? Zvali su ga 10. Je li to nadimak? 10, mi smo ga znali kao 10.

SUDIJA ORIE: Izvolite gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Kada je reč o pitanju koje je postavio gospodin Di Fazio i razlogu zbog kojeg gospodin Shala preslušava ovaj snimak, ukoliko bi gospodin Di Fazio želeo da postavi drugo pitanje, to bi možda bilo primereno. Međutim, u ovom trenutku on navodi svedoka u jedno područje u kojem ne znamo tačno kuda idemo. Konkretno pitanje se odnosilo na to da li je njega naimenovao gospodin Hashim Taqi, da li ga je poznavao, a svakako smo to područje već pokrili.

SUDIJA ORIE: Nije mi potpuno jasno, gospodine Di Fazio, pitanja su bila o Hashimu Taqiju, odnosno njegovom nadimku *Zmija*.



TUŽILAC DI FAZIO: I o tome. . .

SUDIJA ORIE: I ko ga je imenovao, a svedok je rekao da se ne seća.

TUŽILAC DI FAZIO: Tačno.

ADVOKAT GUY-SMITH: Konkretno pitanje je bilo, da li znate pravo ime *Zmije*, to je na 39. stranici, 10 red, da li je to Hashim Taqi. Da li je on imao neke veze sa vašim imenovanjem za vojnog policajca. Ne znam, nisam siguran.

SUDIJA ORIE: Idemo nešto brže ovako. Čuli ste deo razgovora koji je obavljen sa vama i na papiru imamo ono što je rečeno na tom tonskom zapisu. Ostanimo kod onog dela koji smo upravo čuli. Ranije ste rekli da se ne sećate da li je *Zmija*, odnosno Hashim Taqi, imao ikakve veze sa vašim imenovanjem za vojnog policajca. Gospodin Di Fazio je pustio ovaj zapis da bi vam osvežio pamćenje i da biste se vi setili, da li je on ili nije sudelovao u vašem imenovanju za vojnog policajca.

SVEDOK SHALA: Ja sam lično mislio da su me imenovale osobe koje su bile prisutne, a crna uniforma je došla iz Drenice/Dreničë, jer mi u to vreme nismo imali nikakve uniforme.

SUDIJA ORIE: Nakon što ste čuli tonski zapis, i ako vam se ponovo postavi pitanje, da li je *Zmija*, odnosno Hashim Taqi, da li je imao neke veze sa vašim imenovanjem za policajca. . .

SVEDOK SHALA: Uvek sam tako mislio, ali ipak ne mogu biti siguran, jer nisam od njega dobio nikakva naređenja i nisam siguran. No, to je moje lično mišljenje. Mislio sam da je on imao udela u mom imenovanju.

SUDIJA ORIE: Da li je on bio jedini ili su i drugi sudelovali u vašem imenovanju za vojnog policajca?

SVEDOKA SHALA: Bilo je i drugih koji su sudelovali u tome.

SUDIJA ORIE: Možete li da kažete njihova imena?

SVEDOK SHALA: Znao sam ih po brojevima, 10, 15 i tek kasnije sam saznao njihova imena.

SUDIJA ORIE: Ko je bio 15?

SVEDOK SHALA: Lahi.

SUDIJA ORIE: Lahi Brahimaj?

SVEDOK SHALA: Da.

SUDIJA ORIE: Možete nastaviti, gospodine Di Fazio.



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam gospodine Shala. Hoću sada da vam predočim jedan drugi dokument, a to je dokument sa spiska prema Pravilu 65 ter, sa brojem 2115.

SUDIJA ORIE: Da li je tom dokumentu potreban broj?

TUŽILAC DI FAZIO: Da.

SUDIJA ORIE: Molim sekretara da kaže broj za ovaj dokument.

SEKRETAR: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P1187.

SUDIJA ORIE: On je označen za identifikaciju.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Nadam se da ćete ovo moći da pročitate. Kažite nam ako ne možete, jer je dokument mali. Pogledajte sam vrh dokumenta. Hvala sekretaru što nam ga je predočio na ekranu. Ovo je dokument koji govori o pravima i dužnostima vojne policije. Potpisao ga je gospodin po imenu Gjeral Hajda, Toni. Da li ste. . . Na dokumentu je, na levoj strani jedan potpis. Čiji je to potpis?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Na levoj stani je moj potpis.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam. Da li ste ranije videli ovaj dokument. Dozvolite da razjasnim. Da li ste tokom 1998. godine imali priliku da vidite ovaj dokument.

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A, ova osoba, sa nadimkom Toni, možete li nam reći ko je on?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Gjeral Hajda.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam. Da li vam je bio poznat? Je li on delovao u Jablanici/Jabllanicë?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Jeste. Mi smo zajedno došli iz Albanije i zajedno smo i ostali, sve dok nismo otišli u Jablanicu/Jabllanicë. Ja sam tamo otišao na dva dana da im pomognem, a onda sam se vratio u Dujak/Dujakë.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam na tome. Ispod toga, ako se dokument malo spusti, videćemo da ispod toga stoji, prilično sam siguran da je isti sadržaj kao što je bio i na prethodnom dokumentu, ali da je to potpisano neko drugi. Prvo, da li je levoj strani vaš potpis?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Nije sporno da je na dnu tog dokumenta potpis Nazmija Brahimaja?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Ako se vratite u taj vremenski period, možete li se setiti ko vam je dao primerak tih privremenih internih vojnih propisa?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Ko vam ih je dao?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: To je bio ... ime osobe koja mi je to dala je bio Gjela Ajdoni i Nazmi Brahimaj, komandant lokalnog štaba.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li se sećate kad ste, otprilike, dobili te dokumente, jer nemamo datum na dokumentu? Možete li da se setite?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Žao mi je, ali se ne sećam datuma.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Ako bih vam pustio delove razgovora u kojima ste vi govorili o tome, da li bi vam to bilo od neke pomoći i osvežilo pamćenje?

Da li biste hteli da pustim taj deo snimka, tonskog zapisa, da bih pomogao da se priselite?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Možete.

TUŽILAC DI FAZIO: To je kratki isečak. To je jedan mali odlomak. Časni Sude, ako budete strpljivi nekoliko trenutaka ja ću pronaći dokument. A to je, zapravo, u dokumentu 2742-B, 11. stranica.

PREVODILAC: Da li se sećate kad ste potpisali? To je moglo biti mesec ili dva, mesec i po nakon što smo ušli. Pitanje: Dakle, negde u martu? Odgovor: Negde krajem aprila, ali to je moglo biti krajem marta. Pitanje: Šta tačno stoji u dokumentu? Odgovor: To je pravilnik.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Ovde se možemo zaustaviti.

ADVOKAT EMMERSON: Oprostite što prekidam. Biću zahvalan ako svedok na trenutak skine svoje slušalice.

SUDIJA ORIE: Gospodine Shala, skinite slušalice.

(svedok prihvata)

ADVOKAT EMMERSON: Hoću da budem siguran da se nudi adekvatna osnova i da se materijal koristi na adekvatan način. Svakome ko prouči ovaj transkript biće jasno da je svedok rekao, kao što je rekao u glavnom ispitivanju, da mu uopšte nije poznat datum, ali kao što je rekao u glavnom ispitivanju, pre nekoliko trenutaka, na Kosovo je ušao neko vreme nakon što se desio masakr nad porodicom Jashari u martu, a, znači nije siguran o datumima. Postavljeno mu je pitanje kada su napisani ovi dokumenti. On kaže, mesec, mesec i po nakon što sam ušao. Onda mu se postavlja pitanje, na osnovu neshvatanja njegovih ranijih odgovora. „Dakle, onda je to negde u martu, zar ne? “. Uz svo dužno poštovanje prema kolegi, ovo nije pravi način da se osvežava pamćenje svedoka. Naprotiv, to je sasvim suprotno.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, ova kritika je u vezi sa načinom kako ste vi hteli da osvežite pamćenje svedoka na osnovu intervjua, u kojem je on zbunjen, barem što se tiče hronologije događaja.

TUŽILAC DI FAZIO: Meni izgleda da nije. Izgleda da je razmislio o tome i on nema emfatički odnos prema tom vremenskom periodu, malo okleva u onome što govori, kaže,



možda dva meseca, možda mesec, možda mesec i po. Kaže, negde u martu, ali ne bi trebalo da bude april, maj, početak, kraj marta. Dakle, pomanjkanje preciznosti u onome što govori, ali ipak daje neke parametre i verovatno je to bilo nakon što je prešao planine i zna da se to desilo nakon što je pobijena porodica Jashari. Znamo da je to negde pred kraj maja, ali on ni ne kaže da je precizan, on samo daje okvir, vremenski okvir da bi se ovaj dokument usvojio, da bi bio prihvatljiv. I, on se, ni ne pretvara da bilo šta drugo i više od toga radi, ja od njega ne tražim ništa više osim aproksimacije.

SUDIJA ORIE: Molim vas da budete obazrivi, jer ima osnove u onome što kaže gospodin Emmerson. Možda nije lako pomiriti sve odgovore i poređati ih u pravu hronologiju. Kao što je rekao gospodin Di Fazio, svedok je o tome i razmislio.

ADVOKAT EMMERSON: Nije stvar u tome da li je on o tome razmislio, nego on odgovara na jednu sugestivnu tvrdnju, naime mart. To pitanje se postavlja na osnovu ranijih nekonzistentnih odgovora, a zatim se izdvaja iz toga datum, a on je ranije rekao, kao što je rekao i u glavnom ispitivanju da je ulazak na Kosovo bio posle masakra Jasharijevih. Razlog zašto sam tražio reč nije to što ne mogu da razumem parametre koje pokušava da identifikuje gospodin Di Fazio. Materijal treba da se koristi naprosto da osveži pamćenje, a ovo nije bio slučaj. Jednostavno se radi o zameni jedne vrste sećanja za drugo.

SUDIJA ORIE: To je postalo skoro filozofsko pitanje, gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Ja sada tvrdim ... ako se to uradi ja ću uložiti prigovor. Kada se radi o osveženju pamćenja koje postaje, koje postaje. . .

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, ovo je potpuno drugo pitanje. Vidim na spisku datum 13. septembar, 05, a to je daleko od onog što ste iskoristili do sada.

TUŽILAC DI FAIO: Da, moram da priznam i svestan sam posledica. No, moram da kažem da nisam mnogo odmakao i znam da sam već prevazišao vreme koje mi je dodeljeno.

SUDIJA ORIE: Koliko vam još treba vremena?

TUŽILAC DI FAZIO: Samo trenutak.

(Tužilaštvo se savetuje)

TUŽILAC DI FAZIO: Mislim da mi je potrebno još 40 minuta.

SUDIJA ORIE: 14 ili 40?

TUŽILAC DI FAZIO: 40.

SUDIJA ORIE: Onda će to biti više nego tri puta više nego što ste tražili. Razmislićemo, a vi pokušajte da se fokusirate na najvažnije delove. Razmotrićemo to tokom pauze.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam. Zahvalan sam na ovome i učiniću sve što mogu da bih brže nastavio.



SUDIJA ORIE: Imajte na umu da ćete imati vremena do sledeće pauze u 5 i 15.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li vam je poznat gospodin po imenu Toger ili da li vam to ime nešto znači?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste se nekada našli sa njime u Jablanici/Jabllanicë?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je on bio pripadnik OVK?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Na kakvoj je on bio funkciji u OVK?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: On je obučavao mlade vojnike.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A kakve vojnike? Redovne vojnike?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Dobrovoljce. Svi smo mi bili dobrovoljci, nismo imali redovnu vojsku kao takvu, nismo imali odgovarajuću instituciju koja bi organizovala vojsku.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je bilo jedinica koje su delovale na području Jablanice/Jabllanicë, a koje su se smatrale specijalnim jedinicama? Znači, ne redovni vojnici u OVK?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: U Jablanici/Jabllanicë ne.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A na drugim područjima oko Jablanice/Jabllanicë, na primer, u Rzniću/Irzniq?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: U kasnijoj fazi.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da upozorim kolegu Di Fazia da vodi računa o tome da ne postavlja sugestivna pitanja.

SUDIJA ORIE: Gospodin Di Fazio je čuo ovo upozorenje, manje više. Shvatate da sam upotrebio pogrešnu reč da bih to rekao.

TUŽILAC DI FAZIO: Shvatio sam.

SUDIJA ORIE: Možete nastaviti.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Šta je sa Rznićem/Irzniq? Da li je čovek po imenu Toger, da li ste ga ikada videli da deluje ili da je stacioniran negde drugde osim Jablanice/Jabllanicë?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne znam. On je imao bazu u Jablanici/Jabllanicë i znam da se bavio obukom mladih vojnika. Ali, kada je Glođan/Gllogjan bio napadnut, on je ostao u Glođanu/Gllogjan, a kasnije je bio imenovan za komandanta posebne jedinice u Rzniću/Irzniq.



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Hvala vam. Upravo taj me vremenski period zanima. Možete li da kažete nešto Pretresnom veću, ako možete, nešto o toj specijalnoj jedinici. Pre svega, ko je bio odgovoran za njeno formiranje?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne znam. Znam da je Togeri bio komandant, a ne znam ko je oformio tu jedinicu. Ja znam da je Togeri obučavao vojnike i da je bio njihov komandant.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Pre nekoliko trenutaka rekli ste „da je kasnije bio imenovan u svojstvu komandanta specijalne jedinice Rzniću/Irznici“, a moje pitanje je sledeće: Rekli ste Pretresnom veću da znate da je on bio imenovan za komandanta. Da li imate informacije o tome ko ga je imenovao na tu funkciju?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne. Ne znam. Nemam takve informacije.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Možete li da kažete Pretresnom veću, kako znate da je imenovan, ako ne znate ko ga je imenovao?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Kada smo otišli u Glođan/Gllogjan da im pomognemo, kad je Glođan/Gllogjan napadnut, veći deo grupe je ostao da radi sa nekim mladićima. A ne znam ko ga je imenovao i nije me se ni ticalo. Nije bio moj posao da ustanovim ko.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste ikada došli do saznanja o tome ko ga je imenovao za komandanta te specijalne jedinice?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Prema glasinama, mogu da pretpostavim, ali nisam bio prisutan na sastanku kad je on imenovan, niti sam video ko ga je imenovao. Bile su glasine o tome.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Kakve ste vi imali informacije u vezi sa time ko ga je imenovao?

ADVOKAT EMMERSON: Pre nego što svedok odgovori na to pitanje, on je ranije rekao da su izvor njegove pretpostavke glasine.

SUDIJA ORIE: Ne, gospodine Emmerson. Pitanje koje je gospodin Di Fazio postavio svedoku je, prvo, da se ispita šta je izvor za te informacije. A to da su informacije iz druge ruke, glasine, nije neuobičajeno. Prema tome, možete nastaviti gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Ko je informacije ste imali u vezi sa time ko ga je imenovao za komandanta specijalne jedinice?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Po mom ličnom mišljenju i prema onome što sam čuo od drugih vojnika, mislim da ga je imenovao Ramush.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio pokušaćemo da to detaljnije utvrdimo. Rekli ste da niste bili prisutni na sastanku na kojem je on imenovan. Onda to sugeriše da je imenovan na nekom sastanku?

SVEDOK SHALA: Pretpostavljam da je tako, mora da je to bio slučaj.



SUDIJA ORIE: Ponekad se ljudi mogu imenovani i mimo sastanaka. Kada ste saznali za neki sastanak, ako ga je uopšte bilo?

SVEDOK SHALA: Nisam imao nikakve precizne informacije, jer moja dužnost nije bila da znam gde i kada su se održavali sastanci, ali sam čuo. Nisam razumeo pitanje.

SUDIJA ORIE: Niste razumeli pitanje. Rekli ste, „nisam imao precizne informacije“. Kažite nam kakve ste imali informacije?

SVEDOK SHALA: Mislio sam, da bi bilo ko, ko je imenovan na neku funkciju, da je trebalo da ga imenuje Ramush. To je bilo moje lično mišljenje, a možda i mišljenje mnogih drugih, kao i lokalnog stanovništva. Jer, Ramush je bio komandant te zone.

SUDIJA ORIE: Pitao sam vas kakve ste imali informacije. A sada ću vas pitati, kada ste saznali da je Toger imenovan?

SVEDOK SHALA: Nakon što sam otišao u Dujak/Dujakë.

SUDIJA ORIE: Ko vam je rekao?

SVEDOK SHALA: Čuo sam to od vojnika.

SUDIJA ORIE: Da li se sećate kojih vojnika?

SVEDOK SHALA: Ne. Žalim, ali mnogi vojnici su dolazili i odlazili, prolazili su kroz to područje, pa ne mogu precizno da kažem od koga sam to čuo.

SUDIJA ORIE: Šta vam je rekao taj vojnik?

SVEDOK SHALA: Da je osnovana jako dobra jedinica i da je Toger komandant, da je to vrlo sposobna jedinica. Neko ju je nazivao *Suta*. Nazivali su je raznim imenima. To je, zapravo, bila specijalna jedinica. A sve ovo što govorim je zasnovano na glasinama.

SUDIJA ORIE: Kako znate da taj vojnik nije bio prisutan na tom sastanku, nego da je to samo glasina?

SVEDOK SHALA: Ne znam. Ne znam šta da kažem. To su bile glasine, koje su kružile unaokolo. U to vreme su jednostavno kružile takve glasine. Niko nije mogao da prisustvuje sastanku tamo gde sam ja bio u Dujaku/Dujakë. Jedino sam noću mogao da se krećem, jer je tokom dana za nas bilo nemoguće da se krećemo.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, možete da nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Otprilike, koliko je bila velika ova jedinica, molim vas?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne znam. Ne znam koliko je bila velika. Prosečno, u svakoj jedinici je bilo od 30 do 40 pripadnika, ali to je samo pretpostavka. Nisam ih brojao, možda ih je bilo više, ne znam.



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. A, možete li da nam kažete kakve su uniforme nosili, ako su bili uniformisani?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Nosili su braon uniforme.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A, kakvu ste uniformu vi nosili kao pripadnik vojne policije?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Crne uniforme.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Kada ste videli osobu po imenu Toger, kakvu je uniformu on nosio?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Pa, mogli smo da menjamo uniforme, prema svom nahodanju. Po nekad smo nosili maskirne uniforme, ponekad crne uniforme. U to vreme mi nismo bili u obavezi da nosimo određenu vrstu uniforme. Ja lično sam nosio maskirnu uniformu, crnu uniformu. Kada bih jednu prao ja bih obukao onu drugu.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Ali, da se vratimo na Togerija. Kakvu je uniformu on nosio kada ste ga vi videli ili je i on menjao uniformu?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne sećam se. Ne sećam se tačno. On je obično nosio ili tamno smeđu ili maskirnu uniformu. Prošlo je mnogo godina od toga.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li je bilo lako obilaziti ova mesta ili bazu ove elitne, odnosno, izvinjavam se, specijalne jedinice?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ja nisam imao nikakve veze sa ovom jedinicom. Da bi ste otišli kod njih, trebalo je tražiti posebnu dozvolu, jer se druge jedinice nisu sa njima mešale.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A, da li vam je poznato, ili možete li da se setite, od koga ste morali da tražite ovo posebno odobrenje?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Od Ramusha.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Vi ste ranije, u svom iskazu, napomenuli da ste otišli u Dujak/Dujakë. Molio bih da se svedoku predoči P159. Kako bismo pomogli svedoku, da li bismo mogli da malo uveličamo verziju na albanskom jeziku? Svedoče, molim vas da pogledate šta piše u ovom dokumentu. On je sastavljen 2. jula, potpisao ga je komandant Ramush Haradinaj i ovde se vi očigledno imenujete, ... premeštate u Dukađin/Dukagjini . Datum je, dakle, 2. juli 1998. godine.

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: U Dujak/Dujakë, a ne u Dukađin/Dukagjini .

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Izvinjavam se, ja sam pogrešio, reč je o Dujaku/Dujakë. Možete li da kažete Pretresnom veću sledeće: Datum je 2. juli, ali kada ste vi zapravo stigli u Dujak/Dujakë? U to vreme, pre ili kasnije?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Istog dana kada sam dobio i naređenje.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A ovde vidimo vaš potpis na dokumentu, zar ne? Mislim da piše „Ujku“. Je li to tačno?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Tako je.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala. Sa ovim dokumentom smo završili. Možda ću uspeti da završim na vreme, časni Sude. Molim da se svedoku predoči 2120 po spisku 65 ter.



SUDIJA ORIE: Da li će biti neophodan broj? Gospodine sekretare, molim vas da dodelite broj.

SEKRETAR: Časni Sude, to će biti P1188.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Molim vas da pogledate sada ovaj dokument. Hvala vam. Da li ovde vidimo vaš potpis? Zapravo, da li ovde dva puta na dokumentu vidimo vaš potpis?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Nosi datum 23. juli 1998. godine i deluje kao da vi tražite od lokalnog štaba u Dujaku/Dujakë da bude pozvan na raport, pošto ne rešavaju stvari na odgovarajući način. I tu se pominje operativni štab zone Dukađin/Dukagjini . Zašto ste vi sastavili ovaj dokument?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Zato što tamo nisam imao nikakvu podršku. Moj rad su sve vreme podrivali i bila mi je neophodna podrška. Ljudi su se bavili raznoraznom propagandom i bila mi je potrebna određena podrška.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Zato ste se obratili operativnom štabu i pokušali da od njih tražite pomoć u vezi sa poteškoćama koje imate, zar ne?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO: Časni Sude, predlažem ovaj dokument na usvajanje u spis.

SUDIJA ORIE: Ima li prigovora? U tom slučaju se usvaja kao P1188. Mogu li ja da vam postavim jedno pitanje gospodine Shala? U ovom dokumentu piše: „Daje se prednost manje omiljenim pojedincima. “ Ko su ti manje omiljeni pojedinci?

SVEDOK SHALA: Ljudi koji su saradivali sa srpskom policijom, oni su bili omiljeniji od nas.

SUDIJA ORIE: Možete da nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste vi, zapravo, i predali ovaj dokument operativnom štabu zone Dukađin/Dukagjini ?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne. Dokument sam poslao preko jednog vojnika. Nisam znao da li ga je operativni štab primio. Ali, činjenica je da ja od njih nikad nisam dobio nikakav odgovor.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Hvala vam. Nešto ranije ste, danas, govorili o svom kretanju unutar ovog područja. Vi ste, u jednom trenutku, pomenuli da ste otišli u Glođane/Gllogjan. Možete li to da predočite detaljnije Pretresnom veću? Da sve bude sasvim jasno. Znamo da ste prešli planine, znamo da ste, na kraju krajeva, stigli u Jablanicu/Jabllanicë. E sad, u kom trenutku ste otišli u Glođane/Gllogjan?



SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Kada je napadnuto Glođane/Gllogjan, ne znam tačno koji je datum bio u pitanju, mi smo tamo upućeni kao pojačanje, kako bismo zaštitili ovo područje, što bolje možemo.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Pored toga, da li ste proveli neko vreme u Glođanima/Gllogjan?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Posle ovog napada, kada su se vojnici vratili, mi smo tamo ostali nekoliko dana. Ne znam tačno koliko dana. Nisam vodio računa o tim danima koji su proticali. To jednostavno nije bila moja odgovornost. Seljani su nas ugostili, pošto smo mi tamo i otišli da zaštitimo selo.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Vi govorite o napadu na imanje Haradinajevih, u to vreme, zar ne?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Ono što ja vas pitam je sledeće: Pored te prilike, da li ste odlazili u Glođane/Gllogjan i proveli tamo nekoliko dana, možda nekoliko dana ili ... u vreme kada ste izvodili svoje dužnosti i zadatke?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Pošto je štab tamo izmešten, jer je to smatrano slobodnom zonom, išao sam tamo u više navrata.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A, ukoliko sve to povežemo sa vremenom koje ste proveli u Dujaku/Dujakë, da li je to bilo pre ili posle vašeg odlaska u Dujak/Dujakë?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Pre odlaska u Dujak/Dujakë.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Znači, vi ste otišli u Jablanicu/Jabllanicë. Osim što ste bili u Glođanima/Gllogjan u vreme napada na imanje Haradinajevih, vi ste boravili u Jablanici. Onda ste otišli u Glođane/Gllogjan na neko vreme, a najzad ste otišli u Dujak/Dujakë. Je li to tačno? Je li takav bio redosled događaja?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

SUDIJA HOEPFEL: Svedok je objasnio da pre ...išao je u Dujak/Dujakë pre nego što je otišao u Glođane/Gllogjan.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Moramo ovo da razjasnimo što bolje možemo. Pokušajte da se priselite i to pokušajte da se priselite hronološkog redosleda. Pretresno veće bi želelo da se to razjasni. Vi ste nam već govorili o tome kako ste došli u Jablanicu/Jabllanicë. Da li ste u Glođanima/Gllogjan bili pre odlaska u Dujak/Dujakë, ili moguće, i jedno i drugo? ... Ne znam.

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Odlazio sam i pre i posle i poslednji put kada sam napustio Kosovo, ja sam pre toga ponovo posetio Glođane/Gllogjan. Morao sam tamo da odem sa novim vojnicima, kako bismo nabavili naoružanje. Bila mi je potrebna finansijska podrška i pismeno naređenje, tako da sam iz Dujaka/Dujakë otišao i tamo sam odlazio i docnije.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Dakle, vi ste tamo odlazili sa vremena na vreme u sklopu vašeg posla i onoga što je bilo neophodno?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.



TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Da li ste ikada tamo imali sedište tokom nekog vremenskog perioda, kao što je bio slučaj u Jablanici/Jabllanicë i Dujaku/Dujakë?
SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Koliko dugo ste bili u Glođanima/Gllogjan?
SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Možda nedelju dana, dve nedelje, ne mogu tačno da kažem. Jednostavno sam pratio ljude koji bi došli i želeli da odu u Glođane/Gllogjan. Mi smo zajedno sa čovekom kojeg smo zvali ujka Musa pratili ove ljude do Jablanice/Jabllanicë. Ponekad smo to morali da radimo dva ili tri puta u toku jedne noći.

TUŽILAC DI FAZIO: Još samo jedan dokument bih predočio svedoku, časni Sude. Molim da se svedoku predoči 2119, po spisku 65 ter.

SUDIJA ORIE: Biće neophodan broj. Molim sekretara da dodeli broj ovom dokumentu.

SEKRETAR: Časni Sude, to će biti P1189.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine sekretare.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: Nadam se da imamo i verziju na albanskom jeziku. Hvala. Gospodine Shala, molim vas da pogledate ovaj konkretni dokument. Deluje kao da ste vi potpisali ovaj dokument? Vaš potpis vidim u donjem levom uglu? Potpisao ga je gospodin Haradinaj, a nosi datum 29. juni 1998. godine. U dokumentu se kaže sledeće: „Ovo je dozvola za radnu posetu“. Da li vam je poznat ovaj dokument? Da li ste ga već videli ranije?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da. Jesam.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: A, u kakvim okolnostima, da li se sećate?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: To je dozvola koju sam dobio da sa još nekim vojnicima odem u Albaniju, kako bismo nabavili oružje.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Da li gospodin Haradinaj ... Da li je ovo bilo tokom jednog od perioda kada ste bili u Glođanima/Gllogjan?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Ne sećam se tačno kada je bilo, ali odlazio sam u Glođane/Gllogjan po svaki dokument koji mi je bio potreban.

TUŽILAC DI FAZIO – PITANJE: U redu. Hvala vam. A, kada god biste otišli po oružje u Albaniju, da li biste dobili neki sličan dokument, koji bi vam omogućio da izvršite svoje dužnosti?

SVEDOK SHALA – ODGOVOR: Da, da. Ne bih samo ja tako postupao. Svi smo morali to da činimo. Svi koji su spadali u zonu Dukađin/Dukagjini morali su tamo da odu, kao pripadnici vojske. Ukoliko ste išli u ime sela, to je bilo nešto drugo.

TUŽILAC DI FAZIO: Časni Sude, predlažem usvajanje ovog dokumenta u spis.

SUDIJA ORIE: Da li bilo ko ima prigovor na usvajanje P1189? Nema prigovora. Usvaja se u spis. Gospodine Di Fazio, da li se sa ovim završava vaše glavnog ispitivanje.



TUŽILAC DI FAZIO: Da.

SUDIJA ORIE: Gospodine Shala, mi idemo sada na pauzu do 20 do 6. Posle pauze vas će unakrsno ispitivati branioci. Sada idemo na pauzu do 20 do 6.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Izvolite gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Nemam pitanja.

SUDIJA ORIE: Nemate pitanja. Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Nemam pitanja.

ADVOKAT HARVEY: Nemam pitanja.

SUDIJA ORIE: Gospodine Shala, ...

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Onda ovako završavamo vaše svedočenje pred Sudom, jer sudije iz Pretresnog veća nemaju pitanja za vas. Gospodine Di Fazio, ja sam vam skratio vreme za vaše glavno ispitivanje.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala časni Sude. Znam da sam prešao vremenski okvir koji mi je dat, ali sam u suštini pokrio sve teme koje su me zanimale.

SUDIJA ORIE: Znači, jasno je da nema zahteva pod ovim okolnostima kad je preostalo neko vreme da se ono iskoristi. Gospodine Shala, hvala vam što ste došli u Hag, hvala što ste odgovorili na pitanja koja su vam postavljena i želim vas srećan put kući.

SVEDOK SHALA: Hvala vama i ja vam želim uspeha u vašem radu i pravdi.

SUDIJA ORIE: Hvala vam.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Da li u ovom trenutku ima nekih proceduralnih pitanja? Juče je Odbrana zatražila dodatno vreme da bi proučila 10 priloga za prethodnog svedoka. Jeste li završili sa time?

ADVOKAT GUY-SMITH: Odgovor je, što se tiče gospodina Balaja, još ne.

SUDIJA ORIE: To me iznenađuje, jer vi ste to predočili kao iznenađenje.



ADVOKAT EMMERSON: To je jednostavno organizaciona stvar i mi ćemo to, mislim do sutra uspeti da razrešimo.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, da li želite sada da pozovete nekog svedoka?

TUŽILAC DI FAZIO: Ne, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Ukoliko nema proceduralnih pitanja i ukoliko nema nikakvog svedočenja koje ćemo čuti, onda nemamo izbora nego da prekinemo sa radom i nastavljamo sutra, u 14. 15 časova.

Sednica je završena u 17.46 h

Nastavlja se u sredu, 31. oktobra 2007. godine u 9.00 h.

Fond za humanitarno pravo



Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje